

Røntgendiagnostik på 2D- (og 3D-) billeder

Ved Hanne Hintze, tandlæge, ph.d. dr. Odont

Hanne startede med en lille introduktion af det billedmateriale, vi tandlæger benytter os af:

1. Intraorale optagelser: Fordelene er, at det er billigt og små detaljer genvises skarpt. Ulempen er, at det kun er 2D, hvorved "for-og bag-side ikke ses".
2. Panorama: benyttes ved større problemer og, når overblik/helheden er vigtig. Ulemperne er, at det er dyrere udstyr, som ikke alle har. Billedet er mere uskarpt og kun i 2D.
3. CBCT: anvendes når simple billeder ikke giver den information, vi har behov for. Fx når præcis lejrning af en tumor skal bestemmes. Kan optage i 3 planer: sagittalplan, frontalplan og horisontalplan. Fordelene er, at det er i D og målefaktoren er 1:1. Ulemperne er: højere pris i udstyr og, at der kræves videreuddannelse for at kunne tolke billederne.

Efter denne lille introduktion blev programmet præsenteret:

Program:

1. Test i billedtolkning
2. Diagnostik
3. Resultatet af testen
4. Krav til røntgen -beskrivelse

Ad 1: en lille test for os deltagere, hvor vores viden om normale strukturer samt unormale forandringer blev afprøvet. Svarede blev gemt til senere.

Ad 2: ud fra medbragte billedeksempler blev karakteristika ved flg. forandringer beskrevet:

Radiolucente forandringer:

- Radikulær cyste
- Odontogen keratocyste
- Follikulær cyste
- Simple knoglecyste
- Lingual spytkirtel kompression (tidligere Stafne cyste)
- Ameloblastom

Radiopaque forandringer:

- Parodontitis apicalis sclerotica
- Spytsten
- Enostosis
- Cementblastom
- Odontom (her sammensat)

Blandede radiolucente og radiopaque forandringer:

- Osteomyelitis
- Periapikal osseos dysplasi

Ad 3: resultat af testen:

Nu vendte Hanne tilbage til testen fra starten af foredraget. Hver enkelt struktur udpeget tidligere blev "afsløret".

Ad 4: krav til røntgenbeskrivelse:

- Når en pt henvises til panorama-optagelse, er det den tandlæge, som laver optagelsen, som har ansvaret for billeddiagnostikken.
- Vær omhyggelig og samvittighedsfuld. Beskriv alt, også selvom vi evt. ikke ved, hvad diagnosen er.
- Det er ikke nødvendigt at beskrive negative fund.
- Husk teleradiologi er en mulighed, hvis man ikke selv vil/kan beskrive og tolke. Men brug kun danske, da sundhedsloven ikke gælder ved brug af udenlandske.
- Er man i tvivl, da spørg eller køb en beskrivelse for at "dække sig ind".

Gode råd:

- Husk altid billedbehandling inden diagnostik. Ellers risikerer man at mistænke patologi, som ikke eksisterer.
- Tjek altid kvaliteten af billedet, er den god nok til at diagnosticere ud fra? Fx er panoramaet symmetrisk, og har pt stået korrekt i forhold til skarphedszonen?

▪ Af Sanne Barnkob